

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortinget
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
21/1824 -

Dato
26.03.2021

Spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1751 fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 23. mars 2021 vedlagt følgende spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi:

«Når vil regjeringen komme med forslag som følger opp Stortingets vedtak om å avhjelpe med høye strømpriser?»

Begrunnelse:

Mange nordmenn har de siste månedene opplevd å få rekordhøye strømregninger. Dette har kommet i en periode hvor mange har vært permitterte eller mistet jobben grunnet korona-pandemien. Dette var bakgrunnen for at FrP i innst. 233 S som ble behandlet 23. februar fremmet forslag om ,og fikk flertall for, at regjeringen umiddelbart skulle foreslå tiltak som kunne avhjelpe situasjonen med høye strømutfgifter.»

Svar

I forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 79 S (2020–2021) fattet Stortinget 23. februar 2021 følgende anmodningsvedtak, jf. Innst. 233 S (2020–2021) vedtak 658:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart foreslå tiltak som kan avhjelpe situasjonen med ekstraordinært høye strømutfgifter, og raskt komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Etter en varm desember startet 2021 med den kaldeste januar måneden på 10 år. Kulden og det høye forbruket i hele Norden ga høye kraftpriser de første ukene av året. I februar var spesielt timesprisene i toppplasttimer uvanlig høye, og nådde nivåer på over 2

kroner per kWh. Varmere vær den siste tiden har gitt et redusert prisnivå. Basert på faktiske norske kraftpriser så langt i år og fremtidspriser i det nordiske markedet (Nasdaq) per 23. mars, ligger gjennomsnittlig kraftpris i 2021 an til å bli om lag 33 øre per kWh. Stortinget har allerede besluttet å øke bostøtten med 2 950 kroner for hver husstand med et tillegg på 120 kroner for hvert husstandsmedlem ut over det første. Til sammenligning ligger strømutgiftene for en husholdning med spotprisavtale og et årlig forbruk på 20 000 kWh an til å bli om lag 250 kroner høyere i 2021 enn gjennomsnittet for perioden 2010-2020 (målt i 2021-kroner). Det er likevel usikkert hvordan kraftprisen fremover faktisk vil utvikle seg.

I lys av utviklingen i kraftpriser etter at anmodningsvedtaket ble fattet, er det etter min vurdering lite behov for ytterligere, umiddelbare tiltak for å avhjelpe situasjonen. Vi vil følge nøye med på utviklingen i strømprisene fremover og tar sikte på å komme tilbake til Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2021. I det følgende vil jeg redegjøre nærmere for utviklingen i strømpriser så langt i år og gi en foreløpig vurdering av ytterligere kompensierende tiltak til husholdningene.

Nærmere om strømprisene

Strømregningen som husholdningene betaler, består av kraftpris, nettleie, elavgift, merverdiavgift og påslag på nettleien som er øremerket Klima- og energifondet (Enova-avgiften). I tillegg kommer betaling for elsertifikater og ev. påslag til strømleverandør.

Kraftprisene varierer mye, og avhenger i stor grad av forhold utenfor vår kontroll som temperatur, vind og nedbør. Markedsprisene gir informasjon om knapphet og overskudd av tilgjengelig energi, nett- og produksjonskapasitet. Fri prisdannelse er det viktigste verktøyet for å sikre at det er samsvar mellom tilgang og bruk av strøm til enhver tid i det norske kraftsystemet. Markedsbestemte priser gir også signaler om når og hvor det er samfunnsøkonomisk lønnsomt å investere i ny produksjonskapasitet, og til at strømmen brukes der den kaster mest av seg. Kraftprisen bør derfor ikke overstyres av myndighetsbestemte tiltak. Det gjelder både når prisen er lav og når den er høy.

I store deler av 2020 var strømprisene svært lave på grunn av store nedbørsmengder og begrensninger i overføringskapasiteten ut av Norge. Sommeren 2020 var det for første gang negative priser på kraft i enkelte deler av landet. Gjennomsnittlig norsk kraftpris (målt i 2021-kroner) i 2020 var 10 øre per kWh, mens den var henholdsvis 45 og 40 øre per kWh i 2018 og 2019.

Så langt i år (per 23. mars 2021) har gjennomsnittlig norsk kraftpris vært 44,6 øre per kWh, et prisnivå som ikke er unormalt for årstiden. Basert på faktiske norske kraftpriser så langt i år og fremtidspriser i det nordiske markedet (Nasdaq) per 23. mars, ligger gjennomsnittlig kraftpris i 2021 an til å bli om lag 33 øre per kWh. Det vil i så fall være betydelig lavere enn gjennomsnittlig kraftpris i 2018 og 2019. Fremtidsprisene reflekterer tilgjengelig informasjon og aktørenes forventninger, og er

derfor det beste anslaget om fremtidig prisutvikling. Det er likevel usikkert hvordan kraftprisen fremover faktisk vil utvikle seg. NVE har anslått årlige strømkostnader for husholdningskunder med spotprisavtale i perioden siden 2010, se figur 1. Tallene er prisjustert til 2021-kroner. Anslåtte strømkostnader inkluderer merverdiavgift og et prispåslag til kraftleverandør, men uten nettleie og elavgift. Figuren illustrerer dermed det isolerte bidraget fra variasjon i kraftpriser på strømregningen. I anslagene er det lagt til grunn at forbrukeren har et årlig forbruk på 20 000 kWh. Kraftprisene for 2010 til 2020 er basert på faktiske priser i engrosmarkedet, mens prisene i 2021 er basert på faktiske priser til og med 23. mars og terminpriser i fremtidsmarkedet resten av året. Det understrekes at det er usikkert hvordan kraftprisen i 2021 faktisk vil utvikle seg.

Ifølge NVE hadde spotpriskontrakter i husholdningsmarkedet i 2020 den laveste strømkostnaden på over ti år. Besparelsen (inkl. merverdiavgift) for slike husholdninger i 2020 kan anslås til om lag 7 000 kroner, gitt et forbruk på 20 000 kWh og sammenlignet med 2019. Sammenlignet med gjennomsnittet for 2010-2020 var besparelsen om lag 5 000 kroner. Med forutsetningene nevnt over ligger strømutgiftene i 2021 an til å bli om lag 250 kroner høyere enn gjennomsnittet i perioden 2010-2020.

Figur 1 Anslåtte årlige strømutgifter (kraftpris inkl. merverdiavgift og påslag til kraftleverandør)¹ for husholdningskunde med spotprisavtale og årlig forbruk på 20 000 kWh.² Nettleie og elavgift er ikke inkludert. 2021-kroner

¹ Kraftprisene for 2010 til 2020 er basert på faktiske priser i engrosmarkedet (gjennomsnitt av de fem norske prisområdene), mens prisene i 2021 er basert på faktiske priser til og med 23. mars og terminpriser i det nordiske fremtidsmarkedet resten av året. Merverdiavgift er ikke inkludert i beregningen for Nord-Norge (NO4) da elektrisk kraft til husholdningsbruk i Nord-Norge er fritatt for merverdiavgift. Det er lagt til grunn et prispåslag på 4,4 øre per kWh (3,5 øre per kWh i NO4).

² Forbruket veies gjennom året slik at det tas høyde for at forbrukere bruker mer strøm i vinterhalvåret. NVE bruker en temperaturkorrigert justert innmatingsprofil for å beregne

strømkostnaden til sluttbrukerne. Innmatingsprofilen er beregnet av konsultentselskapet Optimeering AS på oppdrag fra NVE.

Kilder: Norges vassdrags- og energidirektorat, Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Foreløpig vurdering av kompenserende tiltak til husholdningene

Stortinget har besluttet at det skal gis en ekstra utbetaling av bostøtte for å dekke strømutgifter i 2021, jf. Innst. 233 S (2020–2021). Dette gir en ekstra utbetaling på 2 950 kroner til hver husstand som mottar bostøtte, med et tillegg på 120 kroner for hvert husstandsmedlem ut over det første. Disse pengene ble utbetalt til om lag 90 000 bostøttemottakere i uke 11. En slik ekstra utbetaling ble også foretatt i 2019.

Regjeringen har nylig satt ned en ekspertgruppe som skal se på bostøtten. Ekspertgruppen skal også drøfte om endringer i strømpriser i større grad bør reflekteres i nivået på bostøtte.

Siden økonomisk sosialhjelp er behovsprøvd, kan det også legges til grunn at de fleste sosialhjelpsmottakere vil få dekket økte strømutgifter. For sosialhjelpsmottakere som også mottar bostøtte, vil den økte bostøtten normalt komme til fratrekk i fremtidig sosialhjelp, slik at en ikke får dekket den samme utgiften to ganger.

Ytterligere kompenserende tiltak har blitt vurdert, men regjeringen tilrår ikke at dette gjennomføres nå. Å utbetale støtte til strømutgifter gjennom andre støtteordninger vil videre innebære betydelig behov for systemtilpasninger. For eksempel vil en ekstra utbetaling til mottakere av ytelser i folketrygden øke belastningen på et allerede hardt presset NAV og øke risikoen knyttet til gjennomføringen av andre regelverksendringer, slik som innføringen av et midlertidig ferietillegg i dagpengeordningen og endringene i alderspensjoner.

Med hilsen

Jan Tore Sanner